

ისტორიული ნაგებობა გადლიკში, სოფელ კუთლუში, არტანუჯი

თახსინ ქორქუთი

ვანის იუზუნჯუ ილის (ასწლეულის) უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, დოქტორი
ელ-ფოსტა: tahsinkorkut@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2888-662X>

ოსმან აითექინი

ვანის იუზუნჯუ ილის (ასწლეულის) უნივერსიტეტის
ასისტენტ-პროფესორი
ელ-ფოსტა: aytekinosman@yahoo.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1145-8290>

ემრე აითექინი

დოქტორი; ართვინის პროვინციის კულტურისა
და ტურიზმის დირექტორი
ელ-ფოსტა: yea61@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5805-0850>

აბსტრაქტი. 2024 წელს დაიწყო არქეოლოგიური გათხრები ისტორიულ ნაგებობაზე, რომელიც ადგილობრივად ცნობილია როგორც „სოფელ კუთლუს ვენახის შენობა“ და მდებარეობს ბაღლარ მევეში (ვენახების უბანი), სოფელ კუთლუში, არტანუჯის რაიონში, ართვინის პროვინციაში. სამუშაოები ჩატარდა ართვინის მუზეუმის დირექტორატის ხელმძღვანელობითა და დოქტორ ოსმან აითექინის სამეცნიერო კონსულტაციით. ნაგებობა პირველად იდენტიფიცირებული და აღრიცხული იქნა 1995 წელს დოქტორ აითექინის სადოქტორო კვლევის დროს. 1996 წელს ტრაპიზონის კულტურული და ბუნებრივი ფასეულობების კონსერვაციის საბჭომ ეს ძეგლი დაარეგისტრირა როგორც „ციხესიმაგრე“ (გადაწყვეტილება №2415, 08.03.1996). თუმცა, მისი არქიტექტურული მახასიათებლების, ტოპოგრაფიული მდებარეობისა და მიმდებარე სასოფლო-სამეურნეო მიწების გათვალისწინებით, მკვლევრები ვარაუდობენ, რომ ეს ნაგებობა თავდაცვითი ციხესიმაგრის ნაცვლად, შესაძლოა, საზაფხულო სასახლის ფუნქციას ასრულებდა. გათხრების მიზანია სამეცნიერო მეთოდების გამოყენებით ნაგებობის ფუნქციის, მისი მშენებლობის ეტაპებისა და ისტორიული კონტექსტის დადგენა.

წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილია გათხრების პირველი წლის წინასწარი შედეგები, ძეგლის შესახებ ზოგად ინფორმაციასთან ერთად. პირველი სეზონის განმავლობაში პრიორიტეტი მიენიჭა ტერიტორიის მომზადებას არქეოლოგიური კვლევისთვის. ძეგლის ტერიტორიაზე არსებული მცირე ზომის ხეები ფრთხილად მოიჭრა, ზედაპირი კი ხშირი მცენარეულობისგან გაიწმინდა. შესაძლო მიწისქვეშა სტრუქტურების გამოსავლენად ჩატარდა გეოფიზიკური კვლევები, კერძოდ, გეორადარული (GPR) გაზომვები. პირველი შედეგები კომპლექსის სივრცითი ორგანიზების, მისი სავარაუდო ფუნქციებისა და რეგიონის ისტორიაში შეტანილი წვლილის უფრო დრმა ანალიზის საშუალებას იძლევა. ეს კვლევები არა მხოლოდ ნათელს ჰფენს რეგიონის კულტურულ მემკვიდრეობას, არამედ წარმოადგენს მნიშვნელოვან ნაბიჯს აღმოსავლეთ შავიზღვისპირეთის ნაკლებად ცნობილი განსახლების მოდელების შესასწავლად.

საკვანძო სიტყვები: ვენახი, არტანუჯი, რომაული პერიოდი, ბაგრატიონები (ბაგრატილი), გარნიზონი.